

Inläga till pågående Miljötilståndsutredning (KN 2023:02)

Miljötilståndsutredningen (KN 2023:02)
Regeringskansliet
Camilla Adolfsson - Särskild utredare
103 33 Stockholm

Avsändare:

Östsvenska Handelskammaren och Cleantech Östergötland

Bakgrund:

Tillståndsfrågor är avgörande för näringslivets utveckling och därmed för svensk konkurrenskraft. Det är positivt att regeringen prioriterar en effektivare hantering av tillståndsfrågor. Vi har höga förväntningar på konkreta förslag från den pågående Miljötilståndsutredningen, som ska redovisas senast den 15 december 2024.

Under 2023 har Östsvenska Handelskammaren, Cleantech Östergötland och Länsstyrelsen Östergötland arrangerat två seminarier, i en serie om tre till fyra, med tema "Regional kraftsamling för effektivare tillståndsprocesser". Syftet har varit att öka förståelsen mellan de som söker tillstånd och de som *genomför prövning* av dem samt att utveckla en mer transparent och effektiv process". Träffarna har ägt rum fysiskt i Östergötland, men förslagen bygger på erfarenheter från olika län i Sverige.

Engagemanget har varit högt från cirka 50 verksamheter, vilket motiverar detta bidrag till utredningen.

Vi vill även lyfta fram och referera till de slutsatser som presenterades i SOU 2022:33 – *Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen*. Denna utredning belyste vikten av att ha en välfungerande prövningsprocess för att främja hållbar utveckling och den gröna omställningen i Sverige. Många av de insikter och rekommendationer som framkom i SOU 2022:33 är relevanta även i dagens kontext och bör beaktas i den nuvarande miljötilståndsutredningen.

Vi ser fram emot utredningens resultat/förslag i december och kommer att lämna remissvar när möjlig därefter ges.

Simon Helmér

Vd, Östsvenska Handelskammaren

Johan Rydberg

Vd, Cleantech Östergötland

Samverkan och dialog:

- **Prioritet för samverkan:** Önskemål om ökad samverkan mellan offentliga och privata aktörer genom dialog, utbildning och utveckling bör ges hög prioritet i utredningens förslag. Erfarenheterna från de båda seminarierna visar att en kontinuerlig dialog är avgörande för att öka förståelsen, kunskapsnivån och effektiviteten i tillståndsprocesserna hos samtliga deltagande parter/aktörer.

Ett förslag är att tillskapa en möjlighet till ett "församråd" vars syfte är att öka kunskapsnivån, skapa en gemensam målbild av tidplan hos parterna för att kunna effektivisera processen och minimera behovet att kompletteringar.

- **Löpande dialog:** Löpande muntlig dialog och mindre skriftväxling efterfrågas genom hela processen. Företagen efterfrågar att Länsstyrelsens roll att lämna råd, tips och informera under processen tydliggörs. Viktigt att Länsstyrelsen ges (har) resurser att stödja företagen i deras processer.

Processförbättringar:

- **Ökad transparens och förståelse leder till en effektivisering av processen:** Det efterfrågas en tydlig processkarta, likt den som har presenterats av Länsstyrelsen Östergötland, för prövningsprocessen med likriktade processteg, tidplan, deadlines, konsekventa krav och vilken typ av dokument som krävs för respektive processteg. Detta skulle minska osäkerheten och effektivisera hanteringen av tillståndsansökningar, vilket i sin tur leder till att fördröjningar undviks samt att kostnaderna hålls nere.
- **Kraven på redovisning anpassas till dagens tekniska möjligheter:** Med en ökad användning av digitala verktyg för ansöknings- och granskningsprocesser bör en effektivisering och ökad transparens uppnås. Det är viktigt att Länsstyrelserna har resurser att investera i teknik för att öka effektivitet och transparens.
- **Processlots:** Använd en oberoende aktör som säkerställer att miljöprocessen uppfyller tidsplanen och optimerar resursanvändning. En processlots ska fungera som en neutral part som hjälper till att navigera parterna genom tillståndsprocessen och har anförts av näringslivet, kan ersättas gemensamt.
- **Avgifter:** Kunskapsnivån om prövnings- och tillsynsavgifter och dess relation till resursättning hos Länsstyrelsen är låg. Hur modellen för resursättning till Länsstyrelsernas bemanning, kompetensutveckling och teknik bör ses över för att motsvara näringslivets behov (idag, över tid och samtidigt olika delar av vårt land).

Likvärdig hantering och service:

- **Enhetlig praxis och tolkning av lagstiftning:** För att säkerställa rättssäkerhet och förutsägbarhet för företag är det avgörande att Länsstyrelserna har en enhetlig praxis och likvärdig hantering av tillståndsfrågor. Detta innefattar en gemensam förståelse och tillämpning av lagar och regler, vilket minskar kostnaderna och förbättrar effektiviteten i processen. Likvärdiga arbetsätt och gemensamma riktlinjer för miljöprövning bör implementeras för att uppnå detta.

- **Kompetensutveckling och nationell samordning:** För att minska kunskapsgap och främja en effektiv tillståndsprocess är det viktigt med kontinuerlig utbildning och kompetensutveckling för både myndigheter och företag. En gemensam syn på hur tillståndsprocesserna ska hanteras över hela landet, samt delning av kompetens mellan län och inrättande av nationella kunskapsnoder för olika branscher, kan minska regionala skillnader, förbättra rättssäkerheten och öka effektiviteten.

Juridik & praxis:

- **Tydlighet i rättspraxis** och konsekvens i juridiska bedömningar är avgörande för rättssäkerheten. Här önskas ökad en transparens, från Länsstyrelser och MPD, med källhänvisning samt möjlighet att föra en öppen dialog om rättspraxisens tillämpbarhet för den enskilda prövningen. Att beslutets grunder och tillämpade kriterier bör vara klara och tydliga, ses som en självklarhet.
 - **Reglering av överklaganden:** För att minska onödiga fördröjningar bör tydliga regler införas för vem som får överklaga och hur många gånger, vilket säkerställer att överklaganden är välgrundade och relevanta. Förslaget vi anför innebär att endast en myndighet får vara part i ett tillståndsärende. Utpökad myndighet ska ansvara för samordning med ev. andra myndigheter med intresse i saken.
-